

Landbruksdepartementet
Avd. for matproduksjon og helse
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruksdepartementet	
Saksnr.: 2003, 617	Doknr.: 70
Mottatt: 10 APR 2003	AMH/ MAT
Saksbeh.: KRO	66
Kopi:	Avskr.:

LabNett AS
Bekkeliveien 2
2315 HAMAR
Tlf.: 62 51 94 70
Faks: 62 51 94 71

Vår ref.: 03/00110
Arkiv : A0
Hamar, 04.04.2003

Høringsuttalelse

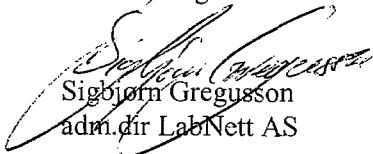
- Framtidig organisering av laboratorietjenestene på matområdet mv.

Vedlagt følger høringsuttalelse fra LabNett AS om framtidig organisering av laboratorietjenestene på matområdet.

Uttalelsen er ikke fullstendig, men kommenterer selektivt de forhold LabNett AS som kommersiell aktør ser som vesentlige for egen virksomhet og for utvikling av et sunt og realistisk laboratoriemarked.

Uttalelsen sendes fram parallelt pr A-post og elektronisk post.

Med vennlig hilsen

Sigbjørn Gregusson
adm.dir LabNett AS

Høringsuttalelse

- Framtidig organisering av laboratorietjenestene på matområdet mv.

LabNett AS viser til høringsnotat om framtidig organisering av laboratorietjenestene på matområdet utarbeidet av Fiskeridepartementet, Helsedepartementet og Landbruksdepartementet 20. februar 2003.

LabNett AS vil kommentere punktvis de viktigste forhold og prinsipper slik vårt selskap vurderer disse som kommersiell aktør og tilbyder av laboratorietjenester på matområdet.

Til høringens *bakgrunn*:

For å sikre forutsigbarhet i allerede innledede prosesser og kommende omstillinger for aktører som tilbyr eller vil tilby laboratorietjenester på matområdet, er det vesentlig at matdepartementene og staten holder fast ved hovedprinsippene for organiseringen slik fastlagt i St.prp. nr. 63 (2001-2002) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 8 (2002-2003).

Dette innebærer også å at staten forholder seg til en reell markedsstyring av alle laboratorietjenester egnet for konkurranseutsetting på matområdet, uten beskyttede ikke-kommersielle områder og uten langvarige overgangsordninger.

Behovet for overgangsordninger er åpenbart, men overgangsordninger helt fram til 2012 er for lenge. Alle omstillinger bør være gjennomført innen 2007; andre løsninger prefererer et svakt laboriemarked på bekostning av de beste norske miljøer og laboratorier.

Til konklusjoner – *prinsipper for bruk av virkemidler*:

Det tas til etterretning statens overordnede ansvar for laboratorietjenestene.

Det tas til etterretning statens rolle i forhold til omstillingstiltak, samtidig som det påpekes at alle praktiske og økonomiske tiltak må være underordnet statens ansvar som markedsaktør på laboratoriesektoren.

Personalpolitiske tiltak, økonomisk kompensasjon og annet må løses direkte overfor kommunene eller Kommunenes Sentralforbund KS, og må ikke føre til etablering av støtteordninger for ikke markedsrettede laboratorier.

Som laboratorieeier er det av betydning at staten bidrar til bibehold av de etablerte, velfungerende norske laboratieselskapene på matområdet, samtidig som staten tillater etablering av nye, markedsrettende (aksje)selskaper tuftet på statlige institusjoner av i dag.

Der slike selskaper kan fungere reelt i forhold til etterspørselen på matområdet og utvikle sin kompetanse og kapasitet i forhold til markedet, er det viktigere å stimulere dannelsen av disse framfor å gi f. eks. de statlige selskapene begrensninger og føringer på nedtrappinger i markedet, slik dette kan leses ut fra høringsnotatet.

Målet bør være å sikre markedet et reelt og godt laboratorietilbud bygd på norske, faglig solide og forretningsmessige drevne selskaper i stedet for å isolere dagens statlige eller offentlige instanser fra en slik omstilling.

Kommersielle statlige aksjeselskaper bør etableres som rene laboratieselskaper, og ikke som avdelinger hos eksisterende instanser.

For ut sikre et transparent skille mellom offentlige og markedsmessige oppgaver, og for å beholde nødvendig tillit både til de statlige instanser som beholdes ikke-kommersielle og til de som etableres kommersielt, bør dette vises som helt egne organisasjoner eiermessig, økonomisk og med hensyn til bemanning, lokaler og utstyr mv.

Samtidig må staten ha et kritisk blikk for hvilke områder som holdes utenfor markedsretting. Det ligger en stor fare i konservatisme i forhold til å konkurransesette punktene a - f under høringens kapittel 5.2.1.

Strikt forskningsbasert forvaltningsstøtte, statlig formidling av risikofaktorer, overordnede nasjonale beredskapshensyn og nasjonale referansefunksjoner hører også etter 1.1.2004 til de oppgaver staten bør løse utenfor et kommersielt marked.

Praktisk forvaltningsstøtte basert på publiserte fakta, rådgivning og utredninger knyttet til risikofaktorer, praktiske beredskapsordninger overfor myndigheter, næringslivet, offentlige og private brukere er derimot tjenester laboratiemarkedet leverer allerede i dag, og som bør beholdes og utvides fra neste år.

Referansefunksjoner i forhold til metodeutvikling, ansvar for sammenlignende laboratorieprøvinger, faglig rådgivning, veiledning av ulike brukere osv. er i det alt vesentlige oppgaver for markedet.

Så godt som alt av diagnostikk, praktisk metodeutvikling og rutineanalyser er oppgaver for aktørene i laboratiemarkedet.

Dersom tilbudene markedet gir ikke blir tilstrekkelige for Mattilsynet, kan disse prosjekteres og forhandles fram overfor kompetente enkeltaktører i markedet på forretningsmessig basis, herunder også statlige institusjoner. Dette kan gjelde enkeltområder med lavt oppdragsvolum, krav til spesielt utstyr, krav til spesiell kompetanse osv.

Men: for laboratiemessige støtteoppgaver som en aktør hevder å måtte ha for å utføre ellers offentlig bestemte oppgaver (eks forskningsbasert forvaltningsstøtte), og for andre oppgaver som på grunn av små volumer eller annet "tildeles" én enkelt aktør, kan det bevisst eller ubevisst bygges opp et skjermet marked i forhold til det kommersielle.

Det samme kan skje dersom laboratorier eller andre instanser med offentlig finansiering tar i bruk en underprising for å beholde disse oppgavene ved ikke-kommersielle institusjoner.

For å unngå en slik utvikling bør det kreves at disse laboratoriene må tilby disse tjenestene til alle andre aktører i markedet for samme pris som Mattilsynet eller matdepartementene betaler, innefor rimelige praktiske og kapasitetsmessige hensyn.

Som markedsaktør er det av betydning at staten legger alle markedshensyn inn i de vurderinger og valg som skal gjøres i forhold til anbud og konkurranse om laboratortjenestene på matområdet.

Anbudsdokumentene må være entydige, og legge vekt på:

- kompetanse, krav til metodevalg og standarder
- kapasitet, beredskap
- pris, evt. grunnlag for prissetting
- regional tilstedeværelse
- evt. tiltak overfor regioner med begrensinger i infrastruktur

Kommunale laboratorier må gis anledning til å etablere seg på forretningsmessig grunnlag, alene eller gjennom sammenslåinger eller allianser med andre.

Det er samtidig vesentlig at staten som markedsaktør ikke aksepterer eller gir oppdrag til annet enn forretningsmessig baserte selskaper, for ikke å holde oppe et kunstig antall laboratorier som viderefører den overkapasitet markedet opplever i dag. Og som markedsaktør må Mattilsynet rette fokus blant annet på finansieringen bak de ulike laboratoriene:

- Aksjeselskaper (AS) kan av eierne tilføres ulik stor startkapital eller tilføres ny kapital som følge av negative driftsresultater. Dette gjelder for alle aksjeselskaper og må aksepteres.

- Interkommunale selskaper (IKS), selskaper med delt ansvar (DA) eller andre bør følge de samme prinsipper, og ikke være sikret mot driftsunderskudd eller konkurser gjennom offentlige budsjetter eller bevilgninger

Det er videre vesentlig at staten ikke aksepterer eller gir oppdrag til annet enn reelt kompetente selskaper i forhold til de tjenester som skal leveres, slik at det ikke skjer en forfordeling mot faglig svake laboratorier på bekostning av de beste norske fagmiljøene på matområdet.

Ut over dette kan det være fordelaktig at Mattilsynet i noen grad velger å fordele de oppdrag som tildeles mellom markedsaktørene, evt. at allianser mellom samarbeidende norske laboratorier som hver for seg tilfredsstiller statens kriterier, gis fortrinn.

Disse forholdene ivaretas best ved at alle oppdrag som hovedprinsipp kanaliseres gjennom Mattilsynet, og at andre finansieringskilder (direkte fra departementene, via Norges Forskningsråd eller annet) bare brukes for klart ikke-kommersielle oppgaver.

Andre forhold

I den grad det i lov eller forskrift hjemles godkjenning av (analyse)metoder på matområdet, bør disse godkjennes ut fra måleprinsipper, evt. krav til presisjon og nøyaktighet, krav til akkreditering osv. Det bør unngås statiske godkjenninger knyttet til én bestemt standard, og i størst mulig grad benyttes objektive og fleksible beskrivelser.

Tilsvarende gjelder for godkjenning av laboratorier. I den grad dette blir aktuelt gjennom hjemler i lov eller forskrift, bør objektive instanser som Norsk Akkreditering eller akkrediterte sertifiseringsorganer benyttes, samtidig som kriteriene for godkjenning gjøres overprøvbare.

Til politikk og faglig grunnlag

Grunnleggende ønskes et laboratorieapparat basert på nasjonal kompetanse og norske selskaper.

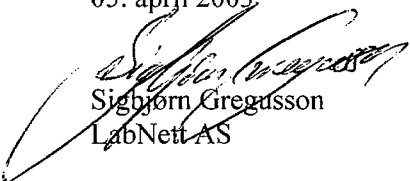
Ellers ingen anmerkninger

Generelt

LabNett AS finner innholdet i høringsnotat som positivt, og kan slutte seg til de fleste prinsippene. Avgjørende for resultatet blir gjennomføringen, og det blir matdepartementenes og senere Mattilsynets oppgave å finne rett avveining mellom å utvikle uavhengige og markedsrettede løsninger på den ene side, og hensynet til et oppegående laboratorieapparat med nødvendig kompetanse og kapasitet på den andre side.

LabNett AS er av den oppfatning at markedet vil kunne levere tjenestene som etterspørres.

05. april 2003

Sigbjørn Gregusson
LabNett AS